

prinde ritmul alert al actului și a oscilat mai mult spre sublinierea pateticului.

În actul al doilea, pe care l-aș numi „primatul iluziei”, în rolul bunicii apare actrița Anastasia Matache, impunându-se ca o prezență remarcabilă. Dotată copios pentru scenă, inteligentă și subtilă, tinăra actriță ferește rolul pe parcursul întregii piese de accente melodramatice, nu-și încarcă inutil personajul cu ticuri, prețiozități sau manierism. Grația unei bătrâne senore, care are nevoie să iubească și să se devoteze, a fost redată cu o surprinzătoare pătrundere și maturitate. Remarcabil este momentul în care bunica îi cere soțului ei să-i mai dea un pahar cu vin. Anastasia Matache își cheltuieste dozat și sigur resursele glasului ei frumos nuanțat, vibrant.

Climatul acestui act este favorabil cuplului Lucia Mara Dabija și Florin Piersic. Au avut mai multă corespondență cu rolul, au jucat convingător, veridic. În ultima scenă a explicației între cei doi pseudoși, actorii au contrazis prin joc, în mod fericit, textul de comedie, meritând aplauzele la scenă deschisă.

Actul al treilea, în care „triumfă adevărul”, constituie un fericit prilej pentru actrița Lucia Mara Dabija de a-și arăta sincera emoție și talentul de ingenuă dramatică. Stimulată de Anastasia Matache, care știe să pună întrebări, dar să și asculte răspunsuri, Isabela, pseudosoția, emoționează și transmite. Declarația de dragoste trebuie socotită momentul cel mai realizat în toată interpretarea rolului.

Și Florin Piersic își recâștigă, pe merit, locul în acțiune. Rețin cu sinceră bucurie simplitatea gravă, cu care comunică lumii de spectatori descoperirea că adevărul s-a emancipat de sub tutela minciunii caritabile. Cald și emoționat, Florin Piersic trăiește pe scenă, renunțând la poză și ostentație.

Spectacolul merge într-o linie ascendentă, culminând cu scena despărțirii, care ar fi putut să se înece în melodramatic, dar, din fericire, Anastasia Matache și partenerii ei preferă fiorul unei tristeți lirice, care răscolește mai puternic decât patetismul.

Maria VLAD

Teatru la microfon

Judecata focului de Al. Adamescu, *Ecaterina Teodoroiu* de N. Tăutu, *Bifurteții de familie* și *Vint de martie* de Petru Dumitriu

În cadrul Lunii Culturii *Teatrul la microfon* a transmis de la 1 la 30 decembrie nu mai puțin de 15 piese originale, dintre care patru premiere radiofonice. Această statistică demonstrează, ea însăși, că și în sectorul teatrului radiofonic creațiile originale sînt la fel de numeroase ca și în celelalte domenii de manifestări artistice și că ele ocupă un loc preponderent în repertoriul atît de vast al acestei emisiuni. Că într-o singură lună am putut asculta patru premiere radiofonice originale, iată un fapt merit nu numai să compenseze golul perioadei precedente, dar să ne procure și o reală bucurie. Iar dacă subliniem și amănuntul, nu lipsit de semnificație, că cele 15 piese originale transmise la microfon în Luna Culturii fac parte, cu o singură excepție — *O scrisoare pierdută* — din dramaturgia națională creată în ultimii zece

ani, putem spune că emisiunea *Teatru la microfon* a contribuit în chipul cel mai elocvent la ilustrarea avîntului cultural ce caracterizează primul deceniu al existenței republicii noastre populare.

Judecata focului de Al. Adamescu — a cărei acțiune se petrece la începutul secolului XIII — avea prestigiul de a fi deschis stagiunea Teatrului Național „I. L. Caragiale”, astfel că prezentarea ei, în adaptare radiofonică și cu aceeași interpretare de pe scenă, s-a impus probabil din considerentul de a oferi auditorilor* la radio un spectacol ce nu trebuia să se depărteze prea mult de premiera din sală. Desigur că cei ce n-au avut posibilitatea să vadă acest spectacol erau nerăbdători să-l audă, în primul rînd pentru distribuția de care se bucura. Și, într-adevăr, deținătorii rolurilor principale: N. Brancomir, Irina Răchi-

jeanu, G. Ciprian, Emil Botta, Ion Manu, Geo Barton, au evoluat în fața microfonului cu timbrul vocal personal, creînd o varietate de dicțiuni plăcută, ajutați de textul în versuri care se preta la efecte retorice mai accentuate decît în jocul pe scenă. Înțepreții — atît cei pomeniți, cit și cei din rolurile secundare (I. Ulmeni, Eva Pătrășcanu, Alfred Demetriu, Emil Liptac, Vasile Lăzărescu), conduși de o regie sobră și inteligentă (Miron Niculescu), au realizat o gamă diferențiată de caractere umane, mergînd de la umor la viclenia prelaților catolici, de la naivitatea feciorelnică la zbuciumul dramatic. Am urmărit emisiunea în special pentru calitatea interpretării, întrutotul demnă de protagoniștii primei noastre scene.

Nici *Ecaterina Teodoroiu* a lui Nicolae Tăutu n-a reținut atenția prin valoarea dramatică a textului; deși subiectul piesei era susceptibil de a fi urmărit cu o legitimă curiozitate. Aceasta, poate fiindcă scenariul radiofonic s-a limitat la o *evocare* a evenimentelor petrecute cu 40 de ani în urmă, în detrimentul intensității conflictului dramatic propriu-zis, înăbușit de abundența materialului documentar. De altfel, mi s-a părut cu totul artificial începutul scenariului — influențat de un anumit șablon al „literaturii strigoilor” practicat de unii româncieri din al patrulea deceniu — cînd Pănoiu, întorcîndu-se, în anul 1944, în țara Gorjului, unde o cunoscuse cîndva pe Cătălina, trece brusc în anul 1916, de unde pornește firul acțiunii, fără a se mai face apoi nici o altă legătură între cele două date istorice cruciale din existența poporului nostru. În plus, acțiunea, lipsită de intrigă, se reducea la o înșiruire de tablouri episodice, fără o sudură prea strînsă între ele. Regia (Const. Moruzan), respectînd tendința vizibilă a autorului de a evita accentele patriotarde, s-a ferit ea însăși să folosească din plin mijloacele tehnice specifice pentru a da piesei mai multă viață, iar emisiunii un ritm mai alert. Am reținut și unele greșeli de regie, ca, de pildă, în scena din preajma atacului, cînd în locul înfrigurării ce-ar fi trebuit să stăpînească personajele, se vorbea mult, calm, cu nepăsare chiar, ca în preajma unui eveniment oarecare, ca și cum oamenii nu se pregăteau să pornească la luptă, ci să vi-

zioneze o scenă de luptă pe un platou de filmare.

Interpretarea s-a menținut la linia de plutire impusă de autor și regizor. Iulian Necșulescu (Pănoiu) a realizat tipul omului blazat, trecut prin două războaie, totuși i s-ar fi cerut mai multă vibrație, mai mult elan. Gina Petrini (în Ecaterina Teodoroiu) a avut un ton just, cald, dar un accent mai tineresc și mai dramatic ar fi conturat mai bine personajul. Fory Etterle, excelent în ofițerul german flegmatic, iar Ionescu-Ghibericon în rolul lui Stavrat — asupra căruia s-a insistat în mod exagerat pentru coloratura lui anecdotică — a compus un majur plin de vervă și pitoresc. N. Sireteanu, uman în colonelul Dobre, dar Aurel Rogalski șters ca individualitate în rolul maiorului Moruzi, vinător de succese și decorații militare. Cele două prințese, Ghica și Mavrocordat, interpretate de Natașa Alexandra și Nelly Sterian, au corespuns perfect intențiilor satirice ale scenariului.

După *Salata*, transmisă cu cîteva luni mai înainte, Petru Dumitriu, autorul *Cronicii de familie*, a oferit microfonului alte două dramatizări — *Bijuterii de familie* și *Vint de martie*. Însuși faptul că din vastul material al romanului au fost alese, pentru a fi transmise în această lună festivă episoade înfățișînd două momente importante din evoluția socială a țării noastre are o semnificație ce se impune de la sine. În *Bijuterii de familie* este evocat momentul dramatic al răscoalelor țărănești din 1907; în *Vint de martie* e zugrăvită acțiunea țărănimii muncitoare, îndrumată și ajutată de astă dată de comuniști, de a smulge, în 1945, din minile aceleiași moșierimi exploatoare, pămînturile care-i aparțineau de drept. Cele două episoade, deși la o depărtare de aproape 40 de ani unul de altul, se leagă între ele prin continuitatea unei lupte începută în 1907 și desăvîrșită în anii regimului de democrație populară.

Este imposibil de analizat în amănunt, într-un spațiu limitat, conținutul acestor două emisiuni, pe cît de complexe ca material faptic, pe atît de interesante ca realizare tehnică și artistică. Și în *Bijuterii de familie* și în *Vint de martie*, acțiunea se desfășoară pe planuri sociale vaste, cuprinzînd pe de o parte lumea țărănimii invol-

burată de duhul răzvrătirii împotriva exploatarelor, pe de altă parte, lumea moșierilor și a conducătorilor politici din vremea regimului burghez zguduitor de seismul ce avea să-i aducă prăbușirea inevitabilă. Cele două lumi se înfruntă și într-o piesă și în alta, cu aceeași furie, într-o înclătțare dramatică spectaculoasă. Felul cum au fost realizate aceste emisiuni merită elogiul atât pentru regia artistică (Mihail Zirra, în cea dintâi, Titi Acs în a doua) cât și pentru imensul număr al interpreților, secundai și într-un caz și în altul de o bună regie tehnică (Gabriela Barca și Ion Mihailescu). În general mixajul a fost reușit, creînd foarte multă plasticitate și atmosferă, mai ales în scenele unde apar masele. Redarea, numai prin mijloace auditive, a scenelor din tren, cu care se încep ambele dramatizări, a fost firească, animată, sugestivă. Sosirea pelerinilor în sat, într-o zi de sfârșit de iarnă, cu vînt aspru, cîmp pustiu și ciini care latră (*Bijuterii de familie*), sau întîmpinarea lor de către un țaran cu carul cu boi, noaptea, după coborîrea din tren (*Vînt de martie*) au atins aproape tonalitatea autenticului. Nu tot atât de reușite au fost însă scenele din trăsura (*Bijuterii*), sau scena slujbei din biserică, imprimată în studio, în ciuda montajului făcut cu multă finețe. Asaltul prefecturii (*Vînt de martie*) demonstrează că printr-o utilizare sobră a mijloacelor de expresie din studio se pot obține efecte de ordin epic mult mai plăcute pentru audiență, decît prin folosirea lor abuzivă. În sfârșit, intervențiile reduse ale crainicului, și numai atunci cînd prezența lui e strict necesară, au contribuit la structurarea și valorificarea dramatismului intrinsec urmărit de text. Aceeași notă bună pentru conciziunea ilustrației muzicale. Într-un cuvînt, amindouă emisiunile au fost bogate în coloratură, imprimîndu-se fiecărei scene forța cuvenită, dozată în cantități echilibrate, cu un permanent simț al măsurii — în două scenarii unde varietatea planurilor de desfășurare a acțiunii și complexitatea materialului ar fi putut prezenta riscul de a se aluneca în exagerare.

Interpretarea artistică a fost și ea variată, nu numai datorită numărului mare de personaje aduse în scenă dar și calităților vocale diverse ale actorilor. Îndeosebi, personajele principale feminine, menținute totdeauna în centrul acțiunii în *Bijuterii de familie* și apărînd pe primul plan numai în unele tablouri în *Vînt de martie*, au realizat în mod foarte pozitiv structura și funcțiunea tipurilor negative din ambele dramatizări. Lili Popovici (Elonora Vorvoreanu) a compus bine pe moșiereasa decrepită, cu o dicțiune potrivită rolului, vorbind de parcă avea mereu gura plină cu apă, iar Tanți Cocea (Elena Vorvoreanu) a șarjat cu o vigoare reținută o cucoană de provincie stăpînită de povara acțiunilor ei infame. Totuși, în scena uciderii prin asfixiere a sorei sale, scenă în care dramatismul ajunge la paroxism, interpreta a devenit teatrală, neizbutind să exprime intensitatea momentului; aici, din fericire, muzica a compensat ceea ce cuvintele nu izbuteau să exprime decît în mod foarte palid. În *Vînt de martie*, Marieta Anca (Elvira Vorvoreanu) a întruchipat o boieroaică degajată, sugestivă, cu aere de superioritate, dominînd fauna politică și militară din jurul ei. Toate aceste interprete, înțelegînd intențiile textului, au reușit să stîrnească repulsie, dînd valoare realistă fiecărui rol. Țăranii însă mi s-au părut mai puțin verosimili. În *Bijuterii* ei vorbeau cam forțat, din gît, ca niște oameni beți, prea crispați, căzînd în declamatoriu. În *Vînt de martie*, Ion Manta, în rolul lui Trandafir a fost mult mai aproape de realitate, deși folosea un accent prea apăsător, iar Ion Gheorghiu a fost — dintr-o greșită optică a regiei — prea sobru în rolul chiaburului Cohoru. În schimb, Ramadan în bătrînul Lepădat și Oct. Cotescu în Mitriță (*Vînt de martie*) au imprimat multă plasticitate respectivelor roluri. Același lucru se poate spune despre excelenta interpretare a lui Bedros, de către Benedict Dabija, și a administratorului de moșie Niculescu, întruchipat de Dem. Savu. Notabilii urbei provinciale, în special cei din *Vînt de martie*, unde au intervenți mai

consistente, au apărut în coloritul adecvat (Nicu Dimitriu, G. Măruță, Neamțu-Ottomel, Florin Scărlătescu etc.). Colonelul Dumitriu, în interpretarea lui Const. Mitru, a fost vibrant, iradiind simpatie prin ține-

rețea suflătească și probitate profesională a singurului om cumseoadă din rîndul acelor generali, prefecți, politicieni și moșieri de tristă amintire.

Pericle MARTINESCU

Teatru de păpuși

Teatru de păpuși Bacău : *Întîmplări dintr-un album de Alecu Popovici*

Amatorul care manifestă pasiunea sau mania clasificărilor pe bază de rudenie, stabilind, de pildă, că frivola *operetă* este descendenta nobilei *opere* prin intermediul nelegitimului *vodevil*, rămîne destul de incurcat cînd i se pune problema să scoată în evidență legătura de sînge dintre teatru și teatrul de păpuși. Numele de familie fiind același, lipsa de asemănare în caracterele comparate este greu de explicat cu mijloacele obișnuite. Deși universal admise în lumea artei, păpușilor li se îngăduie cu condescendență să se încalce pe scenă, să comită tot felul de pozne și să vorbească cu o voce neobișnuit de sonoră. Cînd păpușile reprezintă animale înzestrate cu grai,

iar publicul e format din copiii preșcolari, situația devine absolut firească, iar zburdălniciile amintite se transformă net, în calitate.

Jumătate din succesul spectacolului muzical : *Întîmplări dintr-un album* de Alecu Popovici era inițial asigurat prin prezența animată, pe scena minusculă, a leului, elefantului, maimuței, girafei etc. Spectatorii în vîrstă de 3—6 ani manifestă entuziasm văzînd că jucăriile binecunoscute evoluează cu naturalețe, că răspund la întrebările puse și că, în general, lumea însuflețită este așa cum o văd ei — ca să nu spunem : corespunde viziunii lor. Pînă aici, nici un merit special al autorului care, lă-

Costică

